

Usein kysytyjä kysymyksiä Voimauttavasta vuorovaikutuksesta

Alla on joitakin kysymyksiä (FAQ), joita varsinkin aloittelevat voimauttavan vuorovaikutuksen toteuttajat usein kysyvät. Toivottavasti vastauksista on apua myös sinulle.

Voimauttava vuorovaikutus on monella tapaa hyvin yksilöllistä. Yksi voimauttavan vuorovaikutuksen perusperiaatteista on se, että kumppanisi saa johtaa vuorovaikutusta. Tämän vuoksi on erittäin vaikeaa kirjoittaa ”ohjekirjaa”, joka kattaisi kaikki mahdolliset vuorovaikutustilanteet tai antaisi yksiselitteisiä ”kyllä / ei” -vastauksia. Koska vuorovaikutuksen onnistuminen riippuu aina molempien osapuolien persoonallisuuksista ja tilanteesta, jossa he toimivat, tulet huomaamaan, että vastaukset moniin alla oleviin kysymyksiin ovat pikemminkin tyyliä ”ehkä” tai ”ehkä ei”.

Kenelle voimauttava vuorovaikutus on tarkoitettu?

Voimauttava vuorovaikutus (Intensive Interaction) kehitettiin alun perin varhaisten kommunikoinnin taitojen varassa toimivien, vaikeasti kehitysvammaisten tai autististen ihmisten tarpeisiin. Toimintatapaa voi kuitenkin käyttää myös sellaisten ihmisten kanssa, jotka puhuvat jonkin verran tai ilmaisevat itseään kielellisesti, mutta joiden kommunikoinnin perustaa (fundamentals of communication) tarvitsee vahvistaa. Tavallisesti lapsi oppii kommunikoinnin perustan ensimmäisen elinvuotensa aikana.

Mistä aloitan?

Mene fyysisesti samalle tasolle kumppanisi kanssa, jotta hän näkee sinun kasvosi. Katso häntä ja kerro ilmeilläsi, että nautit yhdessäolosta hänen kanssaan ja odota, miten hän reagoi. Havainnoi tarkasti, mitä kumppanisi tekee ja kokeile, voisitko liittyä mukaan hänen tekemiseensä tai edes osaan siitä. Tarkkaile, miten hän äänтелеe, liikkuu, millaisia ilmeitä hänellä on ja millä tavalla hän hengittää. Muista antaa hänen määrätä, mitä seuraavaksi tapahtuu ja missä rytmissä toimitte. Ole kärsivällinen – voi kestää muutaman kerran ennen kuin kumppanisi kiinnostuu sinusta ja alkaa osallistua tasavertaisena kumppanina yhteiseen toimintaan. Älä huolestu, vaikka ensimmäiset vuorovaikutushetkenne olisivat hyvin lyhyitä – ajan mittaan ne pidentyvät varmasti. Monet ihmiset kokevat voimauttavan vuorovaikutuksen aikana ensimmäistä kertaa, että joku on ja istuu heidän kanssaan vain yhdessä olemisen eikä jonkin tekemisen takia.

Pitääkö minun käydä ensin jokin koulutus?

Yksi voimauttavan vuorovaikutuksen upeista puolista on se, että kaikki mitä siinä tehdään, on luonnollista, intuitiivista, tapahtuu kuin itsestään ja spontaanisti – samalla tavalla kuin silloin, kun olemme vuorovaikutuksessa vauvan tai pienen lapsen kanssa.

Voimauttavaa vuorovaikutusta ei ole vaikea toteuttaa. Siitä tulee hankalaa vain silloin, jos sitä yrittää viedä ympäristöön, jossa on totuttu toimimaan yksinomaan tavoitelähtöisesti. Voimauttavan vuorovaikutuksen voi aloittaa, vaikkei olisi osallistunut yhteenkään koulutukseen. Sinun on kuitenkin hyvä saada lisää tietoa tai tukea, mikäli haluat kehittyä omissa voimauttavan vuorovaikutuksen taidoissasi, kyvyssäsi reflektoida tai arvioida sekä omaa että kumppanisi edistymistä.

Mitä välineitä tarvitsen?

Yksinkertaisimmillaan et tule tarvitsemaan voimauttavassa vuorovaikutuksessa mitään muita välineitä kuin itsesi – sinä ja erityisesti sinun kasvosi ovat saatavilla olevista välineistä kaikkein kiinnostavimmat, mukautuvaisimmat ja herkimmät.

Jos mahdollista, ota yhdessäolon hetkenne talteen videolle. Videota katsomalla voit kehittää omia taitojasi, arvioida kumppanisi edistymistä ja huomata viestejä, joita et ehkä huomannut itse tilanteessa.

Voinko käyttää leluja tai muita esineitä?

Kuten alussa mainittiin, voimauttavassa vuorovaikutuksessa on hyvin vähän tiukkoja sääntöjä, eli voit harkintasi mukaan joko käyttää tai olla käyttämättä leluja. Jos kumppanisi on kiinnostunut leluista tai leikkii niillä, voit kokeilla liittyä mukaan hänen leikkiinsä. Ole kuitenkin varovainen, ettet käytä leluja sen takia, että sinun itsesi on helpompi toimia vuorovaikutuksessa (aluksi sinusta voi tuntua vaikealta olla tilanteessa yksin tai ilman suunnitelmaa). Voit välillä tarjota leluja tai muita esineitä kumppanillesi, mutta havainnoi tarkasti, miten hän vastaa ja anna hänen johtaa tilannetta siitä eteenpäin.

Mitä jos minusta tuntuu hassulta?

Joistakin ihmisistä voimauttava vuorovaikutus tuntuu aluksi epämukavalta. Useimmiten he kuitenkin huomaavat, että mitä enemmän he tekevät sitä, sitä enemmän he alkavat nauttia ja sitä rennommaksi he tuntevat olonsa – ja tästä seuraa lisää mukavaa yhdessäoloa.

Mistä tiedän, että toimin oikein?

Jos te molemmat nautitte vuorovaikutuksesta ja annat kumppanisi johtaa, vastaat hänen toimintaansa ja ääntelyynsä ja osoitat hänelle täyden huomiosi, niin todennäköisesti teet juuri oikeita asioita.

Jopa erittäin kokeneet voimauttavan vuorovaikutuksen toteuttajat hyötyvät siitä, että he katsovat omaa toimintaansa videolta, palaavat kuvassa takaisin ja katsovat tilanteen uudelleen. Etsi videolta sekä kohtia, joihin olet tyytyväinen että kohtia, joissa voisit mielestäsi kehittää kumppanin taitojasi. Joskus auttaa, että katsot videoita yhdessä jonkun kanssa, koska usein toinen saattaa huomata kuvasta jotain sellaista, johon et itse kiinnittänyt mitään huomiota.

Lue Voimauttava vuorovaikutus -opas toimintatavan käyttöön (Nind & Hewett 2001, suomen-
nettu versio vuodelta 2011), jos haluat tietää lisää toimintatavasta. Voit myös liittyä Tikoteekin
ylläpitämään verkostoon tai voimauttavan vuorovaikutuksen fb-ryhmään.

Onko voimauttava vuorovaikutus vain kumppanin matkimista tai jäljittelemistä?

Joskus on käsitetty virheellisesti, että voimauttava vuorovaikutus olisi pelkästään henkilön
toimintojen jäljittelyä, vaikka kyse on paljon enemmän. Voimauttavassa vuorovaikutuksessa
on tärkeintä, että sinä välität olemuksellasi läsnäoloa ja kerrot kumppanillesi monin eri ta-
voin, miten paljon nautit hänen seurastaan. Hänen toimintaansa liittymällä ja tekemisiään
jäljittelemällä sinä viestität, että hän saa ohjata sinua ja vaikuttaa sinun toimintaasi. Pelkkä
matkiminen ilman tunnesidettä tuntuisi loukkaavalta ja hämmentävältä. Koska matkiminen,
koppioiminen ja apinoiminen ovat sanoina hyvin negatiivisia, voimauttavassa vuorovaikutuk-
sessa puhutaan mieluummin peilaamisesta tai mukaan liittymisestä. Näillä sanoilla halutaan
korostaa toimintatavan toista ihmistä kunnioittavaa luonnetta.

Peilaanko sopimatonta käytöstä?

Tähän kysymykseen ei ole selkeää ”kyllä / ei” -vastausta. Yleisesti ottaen voimauttava vuorovai-
kutkus on kaikkein onnistuneinta silloin, kun molemmat osapuolet tuntevat olonsa turvallisiksi
eivätkä koe olevansa millään tavoin uhattuina. Jos sinusta ei tunnu mukavalta liittyä mukaan
johonkin toimintaan, niin älä tee sitä. Joskus sinun kannattaa kuitenkin kysyä itseltäsi, miksi,
milloin, miten ja kenen kannalta tietty toiminta on sopimatonta. Saatat tulkita tilanteen toisin,
jos huomaat, että kumppanisi yrittääkin käyttäytymisellään viestiä jotakin tai että toiminnalla
on hänelle itselleen jokin merkitys.

Peilaanko toistavaa / itsestimuloivaa käyttäytymistä?

Kumppanisi saattaa kuluttaa päivästänsä suuren osan viihdyttämällä itseään esimerkiksi edes-
takaisin heijaamalla, viputtamalla tai paikallaan pyörimällä. Aluksi näihinkin toimintoihin voi
liittyä mukaan. Yleensä tällainen käyttäytyminen kuitenkin vähenee ja saa uusia ilmenemis-
muotoja, kun kumppanisi huomaa, että hän ei ole enää yksin vaan yhdessä osaavan vuorovai-
kutuskumppanin kanssa.

Miten pitkiä vuorovaikutushetkien tulisi olla?

Tähänkään ei ole selkeää sääntöä. Kesto riippuu yleensä henkilöstä ja tilanteesta. Usein vuo-
rovaikutushetket ovat aluksi hyvin lyhyitä. Hetket kuitenkin yleensä pitenevät ajan myötä, kun
kumppanisi huomaa, että sinä olet saatavilla ja hän tietää, mitä sinun kanssasi voi tehdä.

Miten lopetan vuorovaikutustuokiomme?

Tavallisesti kumppanisi lopettaa hetken joko kääntymällä pois, kävelemällä kauemmas tai ilmoittamalla muulla tavalla, että hän on saanut tarpeekseen. Muistathan, että näin tehdessään kumppanisi saattaa myös ilmaista haluavansa pitää tauon. Myös tauot ovat tärkeä osa voimauttavaa vuorovaikutusta. Ajan myötä ja/tai videota tarkastelemalla opit kyllä erottamaan, kummasta on kyse – tauosta vai halusta lopettaa tilanne. Joillakin kerroilla sinun itsesi täytyy lopettaa tilanne. Tällöin voit kokeilla esimerkiksi hidastaa reagoitiasi tai antaa ”keskustelun” vähitellen hiljentyä, ennen kuin ilmaiset selkeästi ”loppu” tai ”hei-hei”. Joidenkin henkilöiden kanssa lopettamisen merkinä kannattaa käyttää jotakin tiettyä esinettä tai lelua. Myöhemmin he tietävät, että on aika lopettaa, kun esine otetaan esiin.

Mitä jos kumppanini kävelee tai kääntyy pois?

Pois lähteminen tai poispäin kääntyminen voivat olla kumppanisi merkkejä siitä, että hän haluaa lopettaa tilanteen. Aina ei kuitenkaan ole kyse tästä. Joskus hän saattaaakin palata takaisin, jos vain maltat odottaa riittävän kauan. Video on hyödyllinen väline, koska videota katsomalla saatat havaita, että vaikka kumppanisi kävelee pois, hän tarkkaileekin samalla silmäkulmastaan, seuraatko sinä perässä. Joissakin tilanteissa voi olla kyse myös siitä, että kumppanisi ei halua sinun olevan fyysisesti aivan niin lähellä ja hänelle on mukavampaa olla vuorovaikutuksessa pienen välimatkan päästä.

Kannattaako minun puhua silloin, kun toteutan voimauttavaa vuorovaikutusta?

Voimauttavassa vuorovaikutuksessa ei ole selkeää vastausta tai sääntöä tähänkään kysymykseen. Toiset voimauttavan vuorovaikutuksen toteuttajat käyttävät jonkin verran puhetta joko kumppaninsa rohkaisemiseen tai kommentointiin, mutta toiset eivät puhu lainkaan hetkien aikana. Yksinkertainen jutustelu on sallittua niin kauan, kun se ei hallitse vuorovaikutusta liikaa tai aseta henkilölle liian suuria vaatimuksia.

Jos kumppanisi viestii puheella, on luonnollista, että sinäkin juttelet hänen kanssaan. Ole kuitenkin tarkkana, ettet vaadi häneltä liikaa tai käytä liian monimutkaista kieltä vaan heijastelet ja peilaat hänen puhettaan ja ilmaisujaan.

Missä voimauttavaa vuorovaikutusta kannattaa tehdä?

Aivan missä tahansa ja kaikkialla – voit tehdä voimauttavaa vuorovaikutusta vaikkapa vilkkaassa luokkahuoneessa tai hiljaisessa aistihuoneessa. Olennaista on tarttua hetkiin, jolloin kumppanisi osoittaa olevansa valmis vuorovaikutukseen, ja hän on hyvällä tuulella ja rento.

Mistä tiedän, että voimauttavasta vuorovaikutuksesta on hyötyä?

Jos te molemmat nautitte vuorovaikutuksesta, tämä jo pelkästään on merkki siitä, että voimauttava vuorovaikutus kannattaa. Oppimista tapahtuu todennäköisimmin tilanteessa, joka on myönteinen ja rento. Voimauttavan vuorovaikutuksen vaikutuksia on joskus vaikea huomata

ilman videota. Merkkejä kumppanisi edistymisestä voivat olla esimerkiksi pystympi asento, lisääntynyt kiinnostus ympäröivään maailmaan, katsekontaktin vahvistuminen, ääntelyn pidentyminen ja monipuolistuminen sekä kasvojen ilmeikkyyden lisääntyminen ja rentous. Videointia ja videoiden havainnointia kannattaa käyttää säännöllisesti edistymisen seurantaan.

Miten voimauttava vuorovaikutus vaikuttaa kumppanini elämään?

Voimauttava vuorovaikutus vahvistaa sosiaalisia, kognitiivisia, emotionaalisia ja viestinnällisiä taitoja. Yleensä ihmisten eristäytyminen vähenee ja he ovat tyytyväisempiä, kommunikoivat aiempaa enemmän ja ovat kiinnostuneempia muista ihmisistä ja ympäristöstään.

Jotkut vanhemmat ovat kertoneet, että voimauttava vuorovaikutus vaikuttaa myönteisesti myös muihin elämänalueisiin. Esimerkiksi asiat, jotka ovat aiemmin olleet vaikeita (esim. pesulla käyminen, parranajo) sujuvat nykyään paremmin, ja henkilö on virkeämpi, nukkuu säännöllisemmin ja syö paremmin.

Mitä jos teen voimauttavaa vuorovaikutusta aikuisen kanssa? Voimauttava vuorovaikutus näyttää joskus aika leikkisältä – onko sopivaa leikkiä aikuisen kanssa?

Pohjimmiltaan voimauttavassa vuorovaikutuksessa on kyse leikinomaisesta keskustelusta, johon molemmat osapuolet voivat osallistua tasavertaisesti. Ajatuksena on, että vaikka ihminen ei olekaan vielä oppinut kommunikoinnin perustaa, hän saa vuorovaikutustuokioissa kokemuksia siitä, millaista on hallita keskustelun sisältöä ja toteuttamista.

Aikuispalveluissa saatetaan joskus suhtautua epäluuloisesti leikkisyyteen, koska sen ajatellaan tarkoittavan lapsellisuutta ja sitä, että aikuiseen ei suhtauduttaisi riittävän kunnioittavasti. On kuitenkin muistettava, että on tärkeää kohdata kumppani tavalla, jonka hän ymmärtää parhaiten. Onneksi yksilökeskeisestä ajattelutavasta on tullut yhä yleisempää. Meidän ammattilaisten kannattaisikin reilusti myöntää, miten tärkeä osa elämää leikki on – terveetkin aikuiset tarvitsevat leikkiä. Meille leikki saattaa tarkoittaa pelaamista tai jotakin muuta ajanvietettä, jossa on tietyt sovitut säännöt (Trivial Pursuit, shakki tai ryhmäliikunta), koska meillä on taitoja tehdä näitä asioita. Varhaisten taitojen varassa toimivilla kumppaneilla on samanlainen tarve pelata ja leikkiä. Meidän tulee osallistua heidän leikkiinsä ja toimia tavoilla, joita he ymmärtävät.

Menetätkö tilanteen hallinnan tai kumppanini luottamuksen, jos annan hänen ohjata vuorovaikutusta. Luuleeko hän saavansa luvan määrätä kaikesta tästä eteenpäin?

Luultavasti näin ei tule tapahtumaan, koska voimauttavassa vuorovaikutuksessa rakennetaan myönteisiä ihmissuhteita. Tämä tulee vahvistamaan myös muita vuorovaikutussuhteitanne, kun yhteistyön taidot ja halu olla vuorovaikutuksessa lisääntyvät.

Voimauttavan vuorovaikutuksen myötä tutustut kumppaniisi paremmin, jolloin alat arvostaa hänen tapaansa olla ja elää. Tämä vaikuttaa siihen, millaisia rooleja otat tai millaisia odotuksia asetat hänen elämänsä suhteen.

Mitä kumppanini oppii voimauttavassa vuorovaikutuksessa?

Kumppanisi oppii varhaisia kommunikointi- ja sosiaalisia taitoja, joita kutsutaan kommunikoinnin perustaksi (engl. Fundamentals of Communication, Nind & Hewett, 2001) eli:

- nauttimaan yhdessäolosta ja olemaan lähellä muita ihmisiä
- suuntaamaan huomionsa toiseen ihmiseen ja olemaan läsnä
- keskittymään ja olemaan tarkkaavainen
- toimimaan yhdessä
- vuorottelemaan eli ottamaan ja antamaan vuoroja
- säätelemään ja kontrolloimaan omaa aktiivisuustasoaan
- käyttämään ja ymmärtämään katsekontaktia
- käyttämään ja ymmärtämään ilmeitä
- käyttämään ja ymmärtämään fyysistä kontaktia
- käyttämään ja ymmärtämään olemuskieltä ja muuta sanatonta viestintää
- äännelemään ja käyttämään ääntelyä, sanoja ja puhetta merkityksellisesti
- ilmaisemaan ja ymmärtämään tunteita.

Jokainen, jonka kanssa toteutetaan voimauttavaa vuorovaikutusta, edistyy näissä taidoissa omaan tahtiinsa. Sinun ei kannata asettaa mielessäsi mitään tavoitteita, koska silloin saatat alkaa suorittaa vuorovaikutusta ja kiinnittää huomiota vain tiettyihin edistysaskeleisiin, eikä välttämättä huomaa muita kumppanisi viestejä. Tämän takia suosittelemme, että arvioit edistymistä vasta jälkikäteen. Voit siis toteuttaa voimauttavaa vuorovaikutusta muutaman kuukauden ajan ja verrata uusinta videota aivan alussa kuvaamaasi videoon.

Onko minun sopivaa koskettaa kumppaniani?

Tähänkään ei ole selkeää ”kyllä/ei” –vastausta. Kosketuksen käyttäminen riippuu kumppanistasi. Jos kumppanisi tekee aloitteen ja pyytää kosketusta ja läheisyyttä, niin silloin sinäkin voit koskettaa. Jos taas kumppanisi vaikuttaa tyytyväisemmältä siihen, että pysyttelet hieman etäämmällä, sinun on parempi pitää etäisyyttä häneen. Kun tutustut paremmin kumppaniisi, opit lukemaan hänestä, mikä on sopivaa ja mikä ei.

Joissakin kehitysvammaisille ihmisille palveluja tarjoavissa yhteisöissä koskettamista on pidetty sopivana ainoastaan hoitotilanteissa. Nykyään ajatellaan kuitenkin yleisesti, että kosketus on yksi tärkeimmistä kommunikoinnin ja tunneilmaisun keinoista ihmisille, joilla on vain vähän kielellisiä taitoja. Suosittelemmekin, että yhteisöissä keskustellaan siitä, miten kosketukseen suhtaudutaan. Yhteisesti sovittujen periaatteiden tarkoituksena on suojata väärinkäytöksiltä jokaista henkilöä, jonka kanssa ollaan vuorovaikutuksessa.

Kuinka kauan kestää, että alan nähdä edistymistä?

Edistymisen tahti vaihtelee suunnattomasti ja riippuu henkilöstä, hänen valmiuksistaan ja siitä, millainen vamma on kehityksen pulmien taustalla. Melko usein alussa tapahtuu kaiken eniten edistymistä. Syynä saattaa olla se, että henkilöllä on aiempaa enemmän mah-

dollisuuksia käyttää olemassa olevia taitojaan (esimerkiksi koska henkilökunnalla ei ole ollut aiemmin aikaa pysähtyä katsekontaktiin, kuuntelemaan tai vastaamaan hänen viesteihinsä). Nopea edistyminen motivoi toteuttajia jatkamaan voimauttavaa vuorovaikutusta. Aina edistyminen ei kuitenkaan etene näin. Toisten ihmisten kanssa on tehtävä kuukausia töitä, jotta he ymmärtävät, että heidän vieressään sohvalta istuva ihminen on siinä heidän takiaan, ilman vaatimuksia – eikä siksi, että TV:stä tulee mielenkiintoista katsottavaa.

Mikäli jatkat voimauttavaa vuorovaikutusta säännöllisesti ja riittävän pitkään, kumppanisi taidot vahvistuvat ja hän oppii ja harjoittelee yhä uusia taitoja. Joskus on jaksoja, jolloin sinusta saattaa tuntua, että edistyminen pysähtyy. Hitaampi edistyminen voi tarkoittaa sitä, että kumppanisi on saavuttanut sen taitotasonsa, jolle hän yltää. Hidas edistyminen voi olla toisaalta merkki myös siitä, että hän tarvitsee aikaa sulatella ja sisäistää kaiken sen, mitä on tapahtunut. Tämän vaiheen jälkeen saattaa tulla uusi jakso, jolloin edistyminen on entistäkin nopeampaa.

Kun keskustellaan ja arvioidaan edistymistä, on tärkeää ymmärtää, että jokainen pienikin myönteinen muutos on merkittävä askel eteenpäin. Kommunikoinnin perusta (esimerkiksi kyky olla yhdessä yhä pidempiä aikoja, katsekontaktin ottaminen, kuunteleminen, huomion osoittaminen toiselle ja vastauksen ennakoiminen) tulee oppia ensin, jotta voi oppia muita myöhemmin kehittyviä taitoja. Senkin jälkeen on tärkeää jatkaa hänen kanssaan, jotta turvataan hänen oikeutensa hyvään vuorovaikutukseen.

VOIMAUTTAVAA VUOROVAIKUTUSTA ON:

- Perimmäinen tarkoitus on kommunikoinnin perustan vahvistaminen.
- Vuorovaikutustapasi on herkkä ja reagoiva – ei ohjaava eikä määräilevä.
- Rento olemuksesi houkuttelee kumppanisi mukaan vuorovaikutukseen.
- Tarkkailet kumppaniasi ja hänen reaktioitaan, virityt samalle aaltopituudelle hänen kanssaan ja mukautat ilmaisuasi häneltä saamasi palautteen mukaan.
- Annat kumppanisi päättää vuorovaikutuksen sisällön ja ohjata tilannetta haluamaansa suuntaan – sinä herkistyt vastaamaan ja seuraamaan perässä. Voit silloin tällöin kokeilla tehdä jonkin oman aloitteen. Tee aloitteita säästeliäästi ja varoen, jottet toimi voimauttavan vuorovaikutuksen vastaisesti, liian ohjaavasti.
- Vastaat hänen aloitteisiinsa monilla eri tavoilla, esimerkiksi jäljittelemällä, mukaan liittymällä, peilaamalla ja toimintaasi mukauttamalla. Lisäksi voit kommentoida tilannetta joko sanallisesti, äänitelemällä, ilahtuneella ilmeelläsi tai olemuksellasi.
- Kumppanisi määrittelee vuorovaikutuksen tahdin - sinä havainnoit, odotat ja pidät taukoja.
- Toiminnallanne ei ole ennalta suunniteltua lopputulosta – sinä et ole määritellyt etukäteen, mitä te teette tai millaiseen lopputulokseen olet pyrkimässä.
- Tarkoituksena on, että molemmat nauttivat yhdessäolosta. Toiminta voi olla leikkiä, hauskanpitoa tai hiljaista, yhteiseen hetkeen keskittymistä – tai näiden kaikkien sekoitusta.
- Vuorovaikutus alkaa vain, jos kumppani on siihen valmis. Vuorovaikutus päättyy, kun hän ilmaisee halunsa lopettaa.
- Voimauttavalle vuorovaikutukselle on tyypillistä, että reagoit ja tulkitset kumppanisi viestejä pääosin vaistonvaraisesti. Lisäksi tarvitset tueksesi tietoista prosessointia ja rationaalista päättelyä.
- Toisto on tärkeä osa voimauttavaa vuorovaikutusta ja uuden oppimista. Toistoa tapahtuu sekä tilanteen sisällä että tilanteesta toiseen. Kumppanillesi on tärkeää, että asiat toistuvat tietyllä tavalla – se luo tilanteeseen selkeän rakenteen.
- Tärkeimpiä opetusvälineitä ovat sinun kasvosi, äänesi, olemuskielesi ja taitosi olla läsnä.
- Vuorovaikutukseen voi kytkeä myös muita asioita, kuten leluja, esineitä tai itse toimintaa, mutta vain jos kumppanisi saa johtaa tilannetta.

VOIMAUTTAVAA VUOROVAIKUTUSTA EI OLE:

- Toiminta tähtää haastavan tai ei-toivotun käyttäytymisen muokkaamiseen tai sammuttamiseen.
- Henkilö ohjaa toimintaa, tekee paljon aloitteita, vaatii vastauksia, jättää vastaamatta kumppaninsa kielteisiin viesteihin, ei huomaa toisen haluttomuutta osallistua tai jatkaa toimintaa, vaikka kumppani ilmaisee haluavansa lopettaa.
- Henkilö päättää toiminnan sisällön ja esimerkiksi sen, että tässä tilanteessa tehdään samaa asiaa tai leikitään samaa leikkiä, joka onnistui hyvin viime kerralla.
- Henkilö istuu rennon oloisesti, lähellä kumppania, muttei tee mitään, mikä houkuttelisi kumppania mukaan tai rakentamaan tilannetta yhdessä.
- Henkilöltä puuttuu herkyys ja kyky huomata kumppaninsa pieniä, mutta selkeitä viestejä.

Lähde: Intensive Interaction Institute (UK). Intensive Interaction Co-ordinator Course 2015.